

१७३

ध्रुव आङ्गिरसः। राजा। अनुष्टुप्

आ त्वाहार्षमन्तरेधि ध्रुवस्तिष्ठाविचाचलिः।

विशस्त्वा सर्वा वाञ्छन्तु मा त्वद्राष्ट्रमधि भ्रशत् ॥ १०.१७३.०१

त्वा- त्वाम्। आ अहार्ष- राष्ट्रस्य नृपत्वेनानैषम्। अन्तः- जनानां हृदये मध्ये वा। एधि- वृद्धो भव। ध्रुवः- स्थिरः। अविचाचलिः- अकम्प्यः। तिष्ठ। त्वा- त्वाम्। सर्वाः। विशः- प्रजाः। वाञ्छन्तु- कामयन्ताम्। त्वद्राष्ट्रम्- तव राष्ट्रम्। मा अधि भ्रशत्- मा भ्रश्यतु। मा त्वद्वियुक्तं भवतु ॥१॥

इहैवैधि माप च्योष्ठाः पर्वत इवाविचाचलिः।

इन्द्र इवेह ध्रुवस्तिष्ठेह राष्ट्रमु धारय ॥ १०.१७३.०२

इह- अत्र। एव। एधि- वृद्धो भव। माप च्योष्ठाः- मा अपच्युतो भव। पर्वत इवाविचाचलिः- गिरिरिवाकम्प्यो भव। इन्द्र इव- ईशनाधिदेवतेव। इह- अत्र। ध्रुवः- नित्यः। तिष्ठ। इह- अत्र। राष्ट्रम्। धारय ॥२॥

इममिन्द्रो अदीधरद्भुवं ध्रुवेण हविषा।

तस्मै सोमो अधि ब्रवत्तस्मा उ ब्रह्मणस्पतिः ॥ १०.१७३.०३

ध्रुवम्- स्थिरम्। इमम्- एतं राजानम्। इन्द्रः- ईशनाधिदेवता। ध्रुवेण- स्थिरेण। हविषा- नृपदत्तेन हविषा। अदीधरत्- दधार। तस्मै- अमुष्मै राज्ञे। सोमः- रसाधिदेवता। अधि ब्रवत्- आशीषि वदतु। तस्मै। ब्रह्मणस्पतिः- मेधाधिदेवता आशीषि वदतु ॥३॥

ध्रुवा द्यौर्ध्रुवा पृथिवी ध्रुवासः पर्वता इमे।

ध्रुवं विश्वमिदं जगद्भुवो राजा विशामयम् ॥ १०.१७३.०४

ध्रुवा- स्थिरम् । द्यौः- नभः । ध्रुवा- स्थिरा । पृथिवी- भूमिः । इमे- एते । पर्वताः- गिरयः ।
ध्रुवासः- स्थिराः । ध्रुवम्- स्थिरम् । विश्वम्- सर्वम् । इदम्- एतत् । जगत्- भुवनम् । अयम्-
एषः । विशाम्- प्रजानाम् । ध्रुवः- स्थिरः । राजा- नृपः ॥४॥

ध्रुवं ते राजा वरुणो ध्रुवं देवो बृहस्पतिः ।

ध्रुवं त इन्द्रश्चाग्निश्च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवम् ॥ १०.१७३.०५

ते- तुभ्यम् । राजा वरुणः- ऋताधिदेवता । ध्रुवम्- स्थैर्यं ददातु । देवः- द्योतनशीला । बृहस्पतिः-
मेधाधिदेवता । ध्रुवम्- स्थैर्यं ददातु । ते- तुभ्यम् । इन्द्रश्च- ईशनाधिदेवता च । अग्निश्च- पावकः
सर्वभूतहितक्रतुश्च । ध्रुवम्- निश्चयेन । ध्रुवम्- स्थिरम् । राष्ट्रम् । धारयताम् ॥५॥

ध्रुवं ध्रुवेण हविषाभि सोमं मृशामसि ।

अथौ त इन्द्रः केवलीर्विशो बलिहृतस्करत् ॥ १०.१७३.०६

ध्रुवेण- स्थिरेण । हविषा । ध्रुवम्- स्थिरम् । सोमम्- रसाधिदैवतम् । अभि मृशामसि-
अभिमृशामः । अथो- अथ । ते- तुभ्यम् । इन्द्रः- परमेश्वरः । केवलीः- राष्ट्राभ्युदयैकाभिमुखीः ।
विशः- प्रजाः । बलिहृतः- करप्रदात्रीः । करत्- करोतु ॥६॥